

Tapasztalások egy német egyetemen

Érdekességek egy magyar hallgató szemével

Molnár Gyula

2022.08.07

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	2
2. A tapasztalások	3
2.1. Felvételi	3
2.2. Félévek, szünetek	3
2.3. Tandíj	3
2.4. Kollégium	4
2.5. Anyagiak	6
2.6. Diákigazolvány	6
2.7. Tárgyfelvétel	8
2.8. Regisztrációs hét	8
2.9. Órarend	8
2.10. Nemzetközi hallgatók	8
2.11. Zárthelyi dolgozatok	9
2.12. Vizsgafelvétel	9
2.13. Vizsgabeugrók	10
2.14. Vizsgák lebonyolítása	10
2.15. Vizsgák összetétele	10
2.16. Vizsgaismétlés vizsgaidőszakon belül	11
2.17. Vizsgaismétlés a képzés alatt	11
2.18. Véglegesen sikertelen státusz	11
2.19. Vizsgák javítása	11
2.20. Osztályozás	11
2.21. Tantárgyak kreditértéke	12
2.22. Oktatók hallgatói véleményezése	12
2.23. Tudományos segédmunka	12
2.24. Szabadon választható tárgyak	14
2.25. Projektmunka, diplomamunka	15
2.26. Államvizsga	16
2.27. Kari hovatartozás	16
2.28. Oklevél átvétele	16
2.29. Testnevelés	17
2.30. Ajándékbolt	17
2.31. COVID	17
3. Elérhetőség	19
Hivatkozások	20

1. Bevezető

Egyetemi tanulmányaimat először 2011 és 2016 között a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, közlekedésmérnöki alapszakon, majd 2019 és 2022 között Németországban, a Chemnitzi Műszaki Egyetemen (TU Chemnitz), rendszertechnikai mérnöki mesterszakon végeztem.

Kintlétem alatt folyamatosan fel-feljegyeztem olyan, az egyetemi életre vonatkozó megfigyeléseket, melyek a magyar akadémiában —de legalábbis a Műegyetemen— szocializálódott hallgató számára furcsák, meghökkentőek, vagy csupán szokatlanok lehetnek. A lentebbi listában ezeket gyűjtöttem csokorba.

Mielőtt belevágnánk, következzen egy rövid felelősségkizáró nyilatkozat: a most következők mind az én szubjektív megélésem gyümölcsei, így adott esetben pontatlanok lehetnek. Aztán nem szeretnék elmenni amellett sem, hogy bizony itt alma és körte összehasonlítását végezzük el:

- egy homályba vesző BSc képzés emlékeit vetjük össze egy MSc képzés viszonylag friss tapasztalataival
- egy nagyobb, 21.000 hallgatószámú egyetemet egy kisebb, 9.000 hallgató, ráadásul erősen multidiszciplináris, főiskolai múltú egyetemmel
- békeidőt egy pandémiával terhelt időszakkal
- egy kelet-európai fővárost egy kelet-német középvárossal
- stb.

Ugyancsak nem teszek arra vonatkozó állítást, hogy az itt megjelenő sorok mennyiben reprezentálják a német-, vagy a szász felsőoktatás egészét —főleg, mivel ezt nem is tudom megítélni.

Ahol valamivel kapcsolatban nem tettem megjegyzést, ott vagy nem rendelkezem összehasonlítási alappal, vagy pedig az adott pont a magyar ügyfolyással nagymértékben hasonlítható. Végezetül leszögezném: végig feltételezem, hogy az olvasó előtt nagyjából ismeretes a magyar hallgatói lét, így erre vonatkozóan —talán néhány kivételtől eltekintve— nem teszek explicit megjegyzéseket. Néhány helyen megszalasztom a ceruzát, elkalandozok a tárgytól; ezeket a részeket ilyen szövegdobozokba helyezem:

Sokaknak problémát jelent ráérezni Chemnitz város nevének helyes kiejtésére. Nem véletlen, hiszen a német „ch” —attól függően, hogy hol áll, meg mi van körülötte— jelölhet kétfajta *há* (ich, ach), susogós *tyé* (München), *ess* (Chemie), vagy *ká* (Chaos), hangot. Igazából szó elején csak idegen eredetű szavakban jelenik meg [1], és jelen esetben az utóbbi olvasat a nyerő, tehát *kemnic*. De hol az idegen eredet? Nos, ezen a földrajzi részen —melynek történelmi neve németül Lausitz, szorbul Lusatia— egy nyugati szláv népcsoport, a... szorbok éltek (és kisebbségként élnek ma is). Ők nem szerbek, bár létezik elmélet, hogy a 6. század előtt egy nemzetet képezhettek [2], főleg, hogy a szorbok szerb megnevezése lusatiai szerbek, szorbul pedig dél-szorbokként utalnak a szerbekre. Szóval Chemnitz a rajta árfolyó folyóról kapta a nevét, az pedig a szorb *kamen* („kő”, lásd oroszul is pl. камень) és az *-ica* női végződés (ez nem vicc volt) összeolvasásából keletkező *kamenica*, tehát —kontextusban— kövespatak szó németes átírása [3]. Na, az ilyeneket érdemes lehet átugrani.

2. A tapasztalások

2.1. Felvételi

Németországban a Felvi.hu -hoz hasonló központi koordináció csak az orvoslás témakörébe tartozó képzéseknél van, az erőforrások optimalizálása végett; ezek az ún. szövetségi létszámkeretes képzések, míg más képzésekre magánál az egyetemenél jelentkezel. Egyrészt itt is lehetnek NC (Numerus Clausus) -s képzések, ahol az egyetem valamilyen metrika mentén (érettségi eredmény, alapdiploma jegye, helyi felvételi eredménye) rangsorolja a hallgatókat, majd húz egy vonalat. Másrészt a német egyetemek képzéseinek mintegy fele nem ilyen, hanem létszámkeret nélküli. Ezeknél, ha teljesíted a bemeneti feltételeket (rendelkezel érettségivel/alapdiplomával, esetleg annak minősítése egy bizonyos jegynél jobb, igazolni tudod az oktatási nyelv ismeretét stb.), akkor szó szerint csak be kell iratkoznod.

Igazából a modern Németországban a játék neve MINDIG a decentralizáció. Példának okáért van egy Uni-Assist nevű nonprofit szervezet, ami a külföldi felvételizők dokumentumainak előszűrését-hitelesítését végzi, és ennek a szervezetnek mintegy 190 egyetem és főiskola mellett a szövetség- és a tartományok által finanszírozott, de független Német Cserediák Szolgálat, és a Német Rektorok Konferenciája a tagja. Mégis, amikor anno a TU Münchenre jelentkeztem (mert kétszer oda is bepróbálkoztam), közvetlenül az egyetemnek kellett benyújtani a bizonyítványok hitelesített fordítását, mert ők ebben a kérdésben valamiért külön utat járnak.

Németország egy olyan hely, ahol az érettségi összeállítása és lebonyolítása tartományi hatáskör, sőt, alapvetően a... mentőszolgálatokig bezárólag minden annyira lokális, amennyire ez ésszerű keretek között lehetséges.

2.2. Félévek, szünetek

Téli és nyári félévek vannak. A téli félév október elejétől március elejéig tart, a nyári félév pedig április elejétől augusztus közepéig. Ennek megfelelően két szemeszterközi szünet van: egy körülbelül egy hónapos tavasszal, meg egy bő másfél hónapos nyár végén-ősszel.

2.3. Tandíj

Németországban alapvetően nincsen tandíj. Jellemzően be kell fizetni ugyanakkor egy szemeszter-hozzájárulást, ami Chemnitzben mintegy 270 eurót jelentett. Ennek közel harmada a Studentenwerk finanszírozására megy, csaknem kétharmadáért a szemeszterjegyet kapod, nyolc-tíz euróval a hallgatói tanács munkáját támogatod, végül teljes három euró megy az ún. kultúrjegybe. Elaborálok az előbbiekről jelentését:

- (a) **Studentenwerk.** Egyes szótárak szerint ez a hallgatói önkormányzat, ám ez csak erősen hunyorítva igaz. Azt hiszem, egy béna tükörfordítás itt jó segítségünkre lesz: „Hallgatói Művek”. A Studentenwerk egy, az egyetem mellett működő szervezet, mely az egyetemi élet nem egyetemi aspektusait facilitálja: kollégiumok, menzák, kávézók, sportlétesítmények stb. üzemeltetése, szociális ösztöndíjak adminisztrációja (ez amúgy a német hallgatók mintegy ötödét érinti, és a mix jellemzően fele-fele arányban tartalmaz vissza nem térítendő támogatást, illetve kamatmentes hitelt), nemzetközi

hallgatók támogatása, továbbá olyasmik, mint pszichológiai, pénzügyi, és jogi tanácsadás. Nálunk ez a szervezet *Studentenwerk Chemnitz-Zwickau* névre hallgatott, és a felsoroltakon kívül ők üzemeltették még az egyetemi rádiót, az egyetemi óvodát („Törpekampusz” ☺) is, meg például van olyan szolgáltatásuk, hogy ha a szülőnek későn van órája, akkor leszervezik, hogy valaki (egy másik hallgató) elhozza az oviból a porgyét, amíg anya (apa) végez. Még az egyértelműség kedvéért: a „Hallgatói Művek” kifejezés hallgatói a kiszolgáltak körét határozzák meg; a *Studentenwerk* -nek saját, állandó, főállású alkalmazottai vannak.

- (b) **Szemeszterjegy.** A diákigazolvánnyal Szászország tartomány területén (néhány erdei kisvasút meg libegő kivételével) minden kötöttpályás közlekedési eszközt ingyen használhatsz (persze megkötésekkel: csak másodosztályon, és csak helyfoglalást nem igénylő vonatokon), valamint a legtöbb helyi- (úgy mint: lipcsei, drezdai stb.), és helyközi tömegközlekedési eszközt is.
- (c) **Hallgatói tanács.** A hallgatóság érdekképviselői szervezete, tulajdonképpen a hallgatói szakszervezet. Ők közvetítenek mondjuk diszkriminációs kérdésekben vagy elégtelen tanulmányi feltételek esetén, és részt vesznek például a szemeszter-hozzájárulás struktúrájának kitérővitálásában is. Amiről éppen szó van! Whaaat!
- (d) **Kultúrjegy.** Ezért cserébe ingyen látogathatsz egy sor chemnitzi kulturális intézményt: múzeumot, színházakat, operaházat. Utóbbiaknál a lepattanó jegyekre lehet ingyen ráépülni: ha negyedórával a kezdés előtt maradtak helyek, akkor a diákigazolvánnyal bemehetsz.

2.4. Kollégium

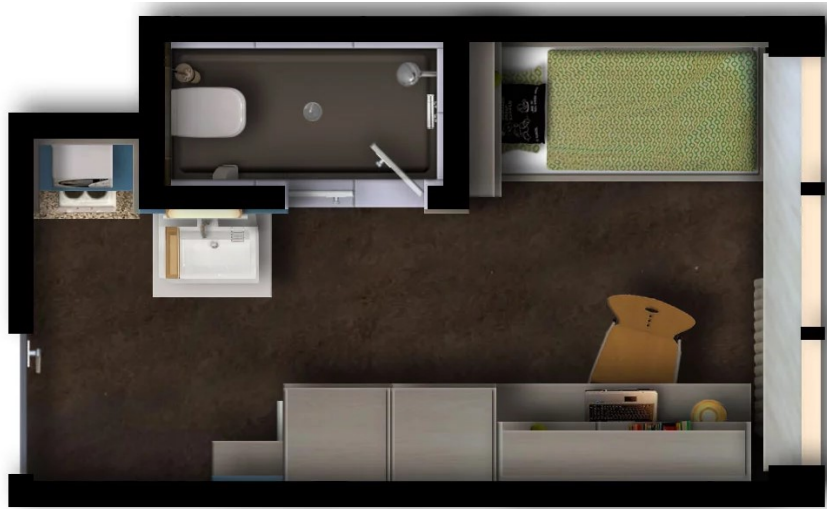
Itt fontos strukturális és jogi különbségek vannak. Egyrészt az állami fenntartású kollégiumok sem kapcsolódnak szorosan az egyetemekhez. A szövetségi felsőoktatási törvény [4] nem mond róluk semmit, míg szász párja [5] meghatároz négy *Studentenwerk* -et (lásd: 2.3. szekció (a)) chemnitzi, drezdai, freibergi, illetve lipcsei székhellyel, definiálja a működésüket, és lehetőséget ad arra, hogy feladatokat vállaljanak át egyéb intézményektől. Ez teljesen földrajzi alapú, tehát Drezda öt felsőoktatási intézményére egy szolgáltatásszervezet jut, de az egymástól amúgy 50 kilométerre fekvő Chemnitzet és Zwickaut is egyetlen szervezet szolgálja ki.

A magyar jogszabályi keret [6] ennek többé-kevésbé az inverze: diákokthoz alapításként alapvetően a felsőoktatási intézmények privilégiuma, ugyanakkor azok amolyan félakadémiai szervezatként jelennek meg, tehát a törvény lehetőséget hagy, hogy a kollégiumban felsőfokú oktatási, tehetséggondozási tevékenység folyjon, hogy szakkollégium működjön, vagy hogy például ehhez kapcsolódóan ösztöndíjat folyósítson.

A gyakorlatban persze Budapesten most is létezik az BME-ELTE-ÓE Nagytétényi Úti Kollégium, meg egyszer a Diákváros is el fog készülni [7], szóval kíváncsi vagyok, hoz-e modellváltást a jövő. Az, hogy egy olyan dolgot, mint a lakhatás, egy földrajzilag meghatározott ernyőszervezet intézzen... Azért én ezt képes vagyok felfogni épp ésszel.

Na de térjünk vissza Németországba, mert az igazi, szembeötlő különbség nem ez, hanem hogy —tudtommal— nemigen vannak az otthonihoz hasonló többágyas koliszobák; a chemnitzi kollégiumokban vagy egyágyas apartmankákat találsz, vagy lakóközösségeket, amelyekben több egyágyas szoba közös fürdőszobá(ko)n, konyhán, esetleg —nagyobb (hatoshetes) pakkok esetében— étkezőn, nappalin osztozik. A kolidíj Chemnitzben konfigurációtól függően havi 180 és 287 euró között mozog, melyben mindig korlátlan infrastruktúrális

hozzáférés foglaltatik. Kivéve a mosást, mert ott €2.50 egy menet. Én egy olyan mikroapartmanban éltem, mint ami az 1. ábrán látható, ez pedig 256,50 euróba került havonta.

1. ábra. Mikroapartman. [8]

További különbség az otthoni kollégiumokhoz képest, hogy nincs porta. Az épületen kívül van a zárható postaládád, a chiped nyitja az épület bejárati ajtaját is, és... ennyi.

Németországban társasházak esetében is szokásos a postaládákat az épületen kívül elhelyezni. Van, hogy az épület külső homlokzatába vannak süllyesztve, máskor meg az épülettől teljesen különálló postaláda-klasztereket alakítanak ki.

2. ábra. Postaládák egy chemnitzi kollégium mellett. [9]

Igazából, ha nem tartana fogadóórát a gondnok, akkor ez minden praktikus szempontból egy kicsi albréteg lenne. Fel is lehet vinni bárkit, viszont ha vasárnap utazol vissza, és épp lemerült az elem a zárban (a Rossmann -os fogkefém simán tud vezeték nélküli töltést

amúgy...), akkor —mivel nincs porta, és a gondnok vasárnapra nyilván kikapcsolja a munkahelyi telefonját— a szuper jó arc bangladesi szomszédod kedvességén múlhat, hogy legyen hol aludnod (amúgy meg is reggeliztetett).

A kaució 380 euró-, a felmondási idő két hónap volt.

2.5. Anyagiak

Ezek nagyságrendileg úgy néztek ki, mint az 1. táblázatban.

	P [€]	T	P/T	Σ(P/T)	
				hónap	szem.
hallgatva és lakva és élve és dolgozva					
hallgatva és lakva és élve					
hallgatva és lakva					
hallgatva					
Szemeszter-hozzájárulás	-270,0	6	-45,0	-45,0	-270,0
Műsorszórási hozzájárulás	-56,8	3	-18,9	-320,4	-1922,6
Kollégium	-256,5	1	-256,5		
Bevásárlás	-200,0	1	-200,0	-520,4	-3122,6
Fizetés	247,4	1	247,4	-384,5	-2306,8
Egészségbiztosítás	-111,4	1	-111,4		

1. táblázat. Költségek 2020 -as euró-árfolyamon.

Mindenkinek számolni kell a 2.3. szekcióban említett szemeszter-, és a háromhavonta fizetendő műsorszórási hozzájárulással.

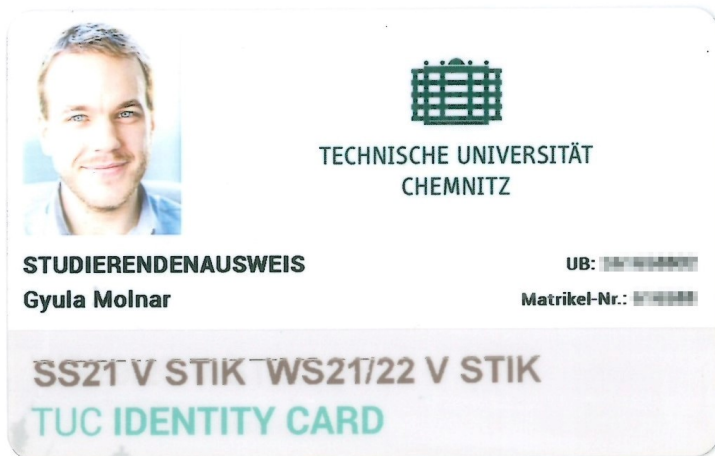
A műsorszórási hozzájárulás egy olyan médiaszolgáltatás, amelyre kötelező előfizetni. Lényege, hogy a német közfinanszírozású médiát közvetlenül a köz finanszírozza. Korábban, 2013 -ig vevőkészülékek száma után kellett hozzájárulást fizetni, azóta viszont háztartásonként egy átalánydíjat. Ami a kollégiumot illeti, egy hatos lakóközösség, és egy egyágyas mikroapartman is egy-egy háztartásnak minősül, így mindkét esetben bejárati ajtónként ugyanazt az összeget kell megfizetni.

A fix havi kiadásokhoz tartozik a kollégiumi díj (amely már tartalmaz minden rezsit), és a napi megélhetésre fordított összeg, tehát a bevásárlás. Utóbbi esetemben mindig havi 200 euró alatt maradt, mely az egyszeri költségeket nem tartalmazza, hanem csak az étkezésre és a fogó háztartási cikkek pótlására vonatkozik. Menza, és szupermarket.

Mindez olyan havi 520 euróra jön ki, aminek egy részét a 2.23. szekcióban bemutatott tudományos segédmunkából fedeztem, a maradék kb. havi 385 eurót pedig megtakarításokból.

2.6. Diákigazolvány

A német felsőoktatásban nincs egységes diákigazolvány: az egy egyetemi logós, egyetemi kiadású plasztikkártya, amit minden évben a szemeszter-hozzájárulás befizetése után egy terminálnál érvényesíteni kell.

a

b

3. ábra. a: A diákigazolványom. b: Egy érvényesítő-terminál. [10] Érdekes, hogy amikor az utóbbi behúzza az előbbit, nem csak az érintős chipet frissíti, hanem —egyébként hőnyomatásos technológiával— azt a fekete, STIK betűsört tartalmazó karaktersort is törli és újírja.

Ez a kártya a bérleted, a könyvtári olvasójegyed, ezzel tudsz bemenni a géptermekekbe, ezzel igazolod magad vizsgák előtt, és ha töltesz rá pénzt, akkor lehet vele nyomtatni/fénymásolni, illetve a menzán fizetni.

Országismereti bonbon, hogy az egyenleg feltöltésére egy másik fajta terminálnál van lehetőséged, természetesen csakis papírpénzzel. A korábban már megénekelte decentralizáltságnak itt is van nyoma: igazából nem az van, hogy a Studentenwerk (lásd: 2.3. szekció (a)) menzája elfogadja az egyetemi igazolványod, hanem úgy mond rajta van az a *menza funkció*, ami amúgy a Studentenwerk dolgozóinak a belépőjén is.

Szóval aki a közeljövőben használni akarja az egyetemi nyomtatókat, az a kártya feltöltése után ne felejtse el még ott a terminálon átkönyvelni valamennyi összeget a nyomtatók egyenlegre, különben nem fog menni, hiába van (kaja)pénze.

A tartományhatárokon kívül teljesen értéktelen, tehát ha az elővárosi vasúttal át akarsz ugrani a Lipschétől 25 percre, de már Szász-Anhalt tartományban található Halle -ba, akkor Schkeuditz West megállóhelyig ingyen mész, onnan pedig teljes árú jeggyel.

Érdekes csavar: az utazási feltételeknek megfelelően a BKK, MÁV, Volán stb. járatain megint csak 50% -os kedvezményre jogosít. Ez —tudtommal— azért van, mert a magyar közlekedési vállalatok esetében nem egy-egy oktatási intézménnyel kötött bilaterális megállapodásról van szó, hanem egy aktív hallgatói jogviszony pusztán létezése jogosít kedvezményre, és ebben természetesen nem lehet különbséget tenni uniós állampolgár és uniós állampolgár között.

2.7. Tárgyfelvétel

Nincs. Az egyetem honlapján megtalálható az adott félév óráinak jegyzéke meg a képzések tantervei, és ezek fényében eldöntheted, hova jársz be. Van, hogy a hivatalos tantervben még egy régebbi néven szerepel egy tantárgy, és mivel ezek nem rendelkeznek egyedi azonosítóval (úgy mint Neptun-tárgykóddal), ilyenkor jobb híján levelezgetni, kérdezősködni lehet csak. Ezen kívül volt egy Opal nevű rendszer, amit egy szászországi felsőoktatási intézmények által közösen alapított cég fejleszt, és ami részleteiben talán a Moodle -re hasonlít. Itt lehetett elérni a tantárgyak anyagait, itt kellett leadni a házikat, de itt lehetett például laboridőpontokra, nyelvi kurzusokra, vagy sportfoglalkozásokra regisztrálni is.

Igen, ez utóbbiak épp tárgyfelvételnek tűnhetnek, de valójában az időpontok és/vagy korlátozott helyek szétosztásáról van csak szó. Tehát bár az Idegennyelvi Központ mondjuk látja, hogy bejutottál a kedd reggeli kezdő spanyolra, de ez az információ más szervezeti egységeket nem ér el; majd a félév végi eredményedet továbbítják a Vizsgahivatalnak.

2.8. Regisztrációs hét

A 2.7. szekcióban taglaltak miatt nincs, hanem egy orientációs hét van, amikor mindenféle körbevezetések, kocsmatúrák, információs előadások stb. kerülnek megrendezésre. Ilyenkor még a nyelvi tárgyakra és sportfoglalkozásokra sem lehet amúgy regisztrálni, mivel azok a rendes oktatás indulása után pár héttel kezdődnek csak.

2.9. Órarend

Itt a különbség egyrészt, hogy van ebédszünet, másrészt pedig, hogy két ebédszünet van. Ez persze annak árán lehetséges, hogy az első óra korábban kezdődik, a délutániak pedig tovább húzódnak.

4. ábra. Órák beosztása.

2.10. Nemzetközi hallgatók

Az egyetemi polgárok csak mintegy negyede nemzetközi hallgató, ám úgy hiszem, ők jellemzően a műszaki területeken koncentrálnak, ahol tehát ennél nagyobb arányban vannak jelen. Vidám, etnikailag diverz mappaelelő köröket ugyanakkor viszonylag ritkán látunk, mint hogy az élet más területeihez hasonlóan itt is kulturális klaszterek alakulnak ki: angol nyelvű elektronikai témájú képzéseken nagy többséget adnak az indiai szubkontinensről érkező hallgatók, robottechnikán a kínaiak között elvesztünk néhányan európaiak, ugyanakkor a könnyűipari ismereteket, technikai textíliákat érintő órám egyedül én voltam külföldi.

Ugyan érzem, hogy ingoványossá válik alattam a talaj, mégis maradt itt valami, amit nem tudnék jó szájjal kihagyni a beszámolómból: egyértelmű volt, hogy gyakran olyan hallgatók nyertek felvételt, akik adósok maradtak egy használható nyelvismerettel. A már említett robottechnika vizsgán egyrészt feszült, másrészt már-már komikus volt a légkör, ahogyan

három oktató egyre ingerültebben próbálta átvinni az információt, mi szerint még NEM lehet megfordítani a vizsgalapot. Olyat is láttam, hogy a mellettünk ülő hármas laborcsoport és a (megítélésem szerint türelmes) laborvezető között úgy tetőzött a meg nem értés, hogy utóbbi kvázi egy legyintésbe fojtotta a beszélgetést, a továbbiakban pedig már láthatóan inkább csak munkavédelmi szempontból felügyelte őket. Nem egyedülálló ellenpélda az évfolyamtársnőm Li, akinek már az orientációs héten (lásd: 2.8. szekció) egész flottul ment a német.

Ne essék tehát félreértés: nekem itt azzal van kifogásom, hogy bár a maga szintjén biztos mindenki felelős döntést hozott, véleményem szerint a nagy kép mégiscsak az, hogy nincs értelme olyan hallgatókat besorozni, akik nyelvi korlátok miatt nem képesek részt venni az oktatásban. Nem teljesen értem, mert elvileg minden külföldinek le kell tenni a TestDaF nyelvvizsgát; ha ez minden esetben megvolt, akkor talán nem ez a legjobb metrika.

2.11. Zárthelyi dolgozatok

Az én képzésemen nem voltak. Igazából a *zárthelyi* is egy olyasmi kifejezés, mint a *gyalogátkelőhely*, hogy fejben dől el; németül nincs is dedikált szó egy félévközi vizsgára vagy dolgozatra.

Egyes szótárak azt állítják, hogy a *Klausur* zárthelyi dolgozatot jelentene. A *Klausur*... Oké, tényleg zárthelyit jelent, hiszen a késő latin *claudio* (zárni) igéből származik etimológiailag [11], és arra utal, hogy egy zárt körben [felügyelet alatt] adsz számot a tudásodról, szembeállítva mondjuk egy házi dolgozattal vagy beadandóval. És tényleg, egy írásbeli vizsgát, vagy egy vizsga írásbeli részét jelenti. Ugyan használható rá, de nem jelenti, hogy *félévközi zárthelyi vizsga*. A *Klausur* nem fordítása az angol *midterm* -nek, vagy legalábbis nem kétirányú fordítása.

Talán kivételt képeztek a nyelvi kurzusok; úgy emlékszem, írtam olyan félévközi orosz tesztet, amely beleszámított a jegybe. Ami azonban a szaktárgyakat illeti, egyetlen olyan félévközi tesztel találkoztam, ami időre és pontszámra ment, ám az is fakultatív volt (bár nagyon ajánlott). Azt mondták, nem kötelező megírni, és nem is számít bele az osztályzatba se pro, se kontra. Az egyetlen ok, amiért mégis sor került erre az egészre, hogy a félév addigi részében olyan témák kerültek elő, amelyeken a tapasztalatok szerint csúnyán el szoktak hasalni a vizsgán, ezért érdemes —mondták— jó előre felkészülni, eljönni a konzultációra, és megméretetni. Akik jártak előadásra, azok sacra majd' mind ott is voltak egyébként.

2.12. Vizsgafelvétel

A KTH -hoz hasonlóan van egy Központi Vizsgahivatal nevű intézmény, ahol fel kell jelentkezni a vizsgákra. Ezt meg lehet tenni egyrészt az online előregisztráció során (ami a vizsgaidőszak kezdete előtt kábé két hónappal esedékes, úgy két hétig tart, és egy az Opaltól különböző, az egyetem SB-Service nevű, azaz „önkiszolgáló” adminisztrációs felületén történik). A másik lehetőség egy kitöltött és aláírt jelentkezési ív vizsgahivatalhoz való eljuttatása. Ez utóbbi esetben nem számít, hogy előregisztrációs időszak van -e: ha a vizsgát megelőző munkanapig beérkezik, akkor megtörténik a jelentkeztetés. Indoklás (pl. orvosi igazolás) nélkül visszalépni legkésőbb a vizsga előtt egy héttel lehet.

Körülményesebb, mint a Neptun, viszont igazi emberek vannak a másik oldalon. Egyszer valahogy rosszul jelentkeztem egy vizsgára, aminek az lett a következménye, hogy a vizsgahivatali ügyintéző küldött egy e-mailt, amiben elmondta, hogy nekem azt a vizsgát nem az alá a tárgyszekció alá kell felvenni, és hogy ezért átjelentkeztetett. Ezzel szemben, amikor a Műszakin rossz tárgykóddal (egyel több kreditértékben) vettem fel egy tárgyat, akkor az volt az eljárás, hogy végigcsináltam a tárgyat ahogy volt (ez plusz egy házit jelentett, meg talán valami extra kérdést a vizsgán), majd a sikeres vizsgaeredményt utólag, tárgyekvivalencia-kérvénnyel elfogadtattam a jó tárgykóddá. Előtesztelő vs. hátulatesztelő struktúra, ha tetszik.

2.13. Vizsgabeugrók

Az én képzésemem nem talákoztam ilyennel.

2.14. Vizsgák lebonyolítása

Minden vizsga előtt felolvassák neked ugyanazt az egységes vizsgaszabályzatot, majd aláírással nyilatkozni kell ennek tudomásul vételéről, ahogyan arról is, hogy az adott pillanatban egészségesnek, vizsgázásra alkalmasnak érzed magad. Szóbeli vizsgákon nem szokás kiöltözni, szokás viszont a vizsga előtt minden vizsgáztatóval rituálisan kezdet fogni.

2.15. Vizsgák összetétele

Ez nagyon változó volt. Bizonyos —tipikusan üzemgazdasági jellegű— tantárgyak esetében a számonkérés az otthon megszokott módon történt, tehát gyakorlatilag ismert, vagy az ismertekkel analóg feladatokat kaptuk, az elméleti kérdések pedig javarészt az előadáson külön kiemelt ismeretanyagra vonatkoztak. Más, olajosabb-matekosabb tárgyakból viszont előfordult, hogy a vizsga csak a félév egy részét fedte le. Egy iparági áttekintő jellegű tantárgyból például csak az elméleti részre vonatkozó szóbeli vizsgát kellett tenni, habár a félév során bőven voltak számolások is. Ellentétes előjelű példa egy villamos hajtásokkal foglalkozó modul, ahol bár azonos óraszámúak voltak elméleti, és gyakorlati foglalkozások, a vizsga kizárólag számítási feladatokból állt. Ez azért is érdekes, mert a vizsgakonzultáción készséggel válaszoltak az elméleti kérdésekre is; mivel már a pandémiás időszakra esett, talán nagyvonalú könnyítésnek szánták a vizsga lefelezését...? Nem tudom, de én a számolásokkal maradtam időhiányban, így ez a tárgy a leckeönyvemben egy elégségest, bennem meg egy közepes méretű szálkát hagyott. Ugyanakkor más tárgyból, még a pandémia előtti időszakban is tapasztaltam olyat, hogy egy fontosabb, két-három hétnyi tárgy rész egyszerűen semmilyen formában nem került számonkérésre, még hozzá előre, explicit bejelentve.

Valahogy összességében is az a benyomás alakult ki bennem a képzés alatt, hogy a vizsga tartalma sokszor képlékeny, viszont ha jól, megértésre bázírozva készülsz fel, akkor jóindulattal számolhatsz. Apropos, megértésre bázírozás: Üdítő újdonságként emelném ki azokat az írásbeli vizsgákat, melyeken megengedett volt egy darab A/4-es, kézzel készített segédlet használata. Ekkor a papír mindkét oldalát használhattad, és bármit, bármilyen sűrűn, bármilyen aprón írhattál vagy rajzolhattál rá, és hát persze mindenki igyekezett is maximalizálni a kék és fehér felületek arányát. Az az igazság, hogy mindez akkor nem teljesen hasztalan, ha amúgy is legalább egy közepes szinten képben vagy az anyaggal, viszont az az idő amit így *megnyersz* a felkészülés során, mind elverhető kutakodásra, keresgélésre, hindi nyelvű tartalmak fogyasztására: megértésre. Tudod, mint mikor így vagy, és mérnök vagy.

Ami viszont Chemnitzben sincs másképp: orientációs heti (lásd: 2.8. szekció) beszélgetéseimből kiderült, hogy a BSc -s alapozótárgyakon, meg egyáltalán a mérnöki képzések első szemeszterein elvérző hallgatók aránya hasonlóan lesújtó mint Budapesten (vagy — tudtommal— a bolygó más pontjain).

2.16. Vizsgaismétlés vizsgaidőszakon belül

Egy tárgyból egy félévben egy vizsgaalalmat hirdetnek meg. Az előregisztráció során jelentkezett vizsgáid elvileg nem fognak ütközni: erre van a vizsgahivatal, és maga az előregisztráció.

2.17. Vizsgaismétlés a képzés alatt

Egy vizsgának összesen háromszor futhatsz neki. Ha az első alkalmat elbukod, egy éven belül meg kell ismételned a vizsgát, a második bukás után pedig el kell menned az azt követő vizsgaalalomra. Ha a harmadik vizsgán sem sikerül legalább elégséges osztályzatot elérned, a képzésed minősítése „véglegesen sikertelen” (lásd: 2.18. szekció). Továbbá van itt valami, ami bár az imént implicit megfogalmazásra került, mégis külön szót érdemel: az előbbiekből az is következik, hogy ha egy —akár kötelezően választható— tárgyból egy vizsgaalalomra érvényes vizsgajelentkezésed volt a vizsga napján, akkor azt a tárgyat megnyerted magadnak, tehát immáron csak akkor lesz diplomád, ha sikeresen le is vizsgázol abból a tantárgyból.

2.18. Véglegesen sikertelen státusz

Ha kibúsz az egyetemről, akkor többé nem nyerhetsz felvételt ugyanarra a szakra. Egész Németországban nem. Tartományonként és egyetemenként van játék, de túlnyomórészt a hasonló képzések is elérhetetlenné válnak (például gépészmérnök → mechatronikai mérnök).

2.19. Vizsgák javítása

A Műszakin a vizsgák osztályzatát a TVSZ szerint legkésőbb a vizsgaalalmat következő munkanap végéig kell bevinni [12]. Chemnitzben ezzel szemben jellemzően néhány hét elteltével kerülnek csak be a jegyek, nekem egy esetben konkrétan csak röviddel a következő vizsgaidőszak előtt. Bár csak formalitás, mégis különbség, hogy nem közvetlenül maga az oktató vagy a tanszéki adminisztrátor viszi be az osztályzatokat, hanem mindig a központi vizsgahivatal, így aztán ha nem kérdezel rá, nem is nagyon tudhatod, hogy a javítás-, vagy a bevétel tart -e sokáig.

2.20. Osztályozás

A magyarhoz képest fordítva vannak a jegyek, tehát kvázi nem az osztályzatot, hanem a rangot jelölik, azaz az 1 -es a legjobb jegy és az 5 -ös a legrosszabb. Ezen kívül törtjegyeket is lehet kapni, méghozzá elég érdekesen. Az a lényeg, hogy a tizedek helyén csak 3 vagy 7 állhat, de az elégségesnek megfelelő négyes, és az elégtelennek megfelelő ötös csak egész jegyként létezik. Ilyen jegyeket lehet tehát kapni: 1/1,3/1,7/2/2,3/2,7/3/3,3/3,7/4/5.

Nem látom, hogy egy egytől tízig terjedő skála mivel lenne rosszabb, de mondjuk legalább nem... mit tudom én, betűket használnak.

2.21. Tantárgyak kreditértéke

Létezik ilyen, de interoperabilitási megfontolásokon kívül szerintem nincs jelentőségük; az egyetemi mindennapokban nem beszédtéma. Van olyan tárgycsoport, amiből a tanterv szerint minimum bizonyos munkaórányit (ezek fel vannak tüntetve) kellett összeválogatni, és ha ezeket abszolváltad, magáért a tárgycsoportért járt mondjuk 10 kredit. De ebben az esetben maguknak a tárgyaknak talán nincs is kreditértéke, csak munkaóra-száma, meg heti óraszám.

2.22. Oktatók hallgatói véleményezése

Teljesen papíralapon ment; az utolsó óra végén maga az oktató kiosztja a megfelelő formanyomtatványokat, majd idővel összeszedi. Volt egy előadás, amire összesen négyen jártunk be. Ott az előadó beszédte a lapokat, aztán eszébe jutott, hogy látta, milyen sorrendben adjuk oda, ezért megkevertette őket egy hallgatótársammal, míg ő elfordult. Volt, ahol nem kaptunk ilyen íveket, meg volt olyan is, hogy az előadó célzottan, de közvetlenül megkevertette a véleményemért, ami aztán nem tudom, mennyiben került anonimizálásra, mielőtt visszajutott hozzá. Azt hiszem, a Neptunos OHV egy jobb, sokkal kiforrottabb rendszer. Tetszett ugyanakkor, hogy a diplomamunka-feladatkiírással egy postai levélben kapsz egy, az egész képzésre vonatkozó értékelőívet, amit a védésre magaddal vihetsz.

2.23. Tudományos segédmunka

Ennek lehetőségét minden tanszék aktívan hirdette az előadásain; engem egy jól sikerült jegyzőkönyv leadása után a laborvezető elvitt a tanszékre szétnézni, megmutogatta, mikkel lehetne foglalkozni. Maximum **havi** 20 órára lehetett szerződést kötni három hónapos intervallumokra, amiért nettó 247,40 euró érkezett a számlámra minden hónapban. A csavar, hogy ameddig csak tanulsz, EU-állampolgárként a magyar Egészségpénztár biztosíthat, ám amint dolgozni kezdesz, az uniós TB-kártya már nem elég, szerződöd kell egy német egészségbiztosítóval. Ez szerény személyemet 111,4 euróval rövidítette meg havonta.

Nem igazságtalan ez egy kicsit? Esetemben nem, más esetben talán.

Németországban az egészségbiztosítás egy részben állami felügyelet alatt működő félpiaci szektor. Két párhuzamos biztosítási rendszer létezik: a jogszabályi-, és a privát biztosítottság. Az utóbbi egy öngondoskodóbb forma: alapvetően vállalkozók, jól kereső alkalmazottak élhetnek ezzel a lehetőséggel, ahol is a bevételtől függetlenül egy életkor és egészségügyi állapot alapján kitárgyalt és rögzített összeget kell fizetni minden hónapban. Akik havi bevétele viszont nem ér el egy államilag meghatározott összeget, azok biztosításkötelezettek minősülnek, és a jogszabályi rendszerben vannak biztosítva, ami pedig egy szélesebb újraelosztást valósít meg: itt a díjak a bevételekhez igazodnak.

Nem annyira meglepő: a németek csak mintegy 10% -a privát biztosított, az elsősorú többség azonban ebbe az állami(bb) rendszerbe tartozik.

És akkor vannak érdekességek, hogy például 55 éves koráig az ember visszamehet az „állami” rendszerbe, de most a lényeg, hogy gyakorlatilag mindenki jogszabályilag biztosított.

Tehát az ő gyerekeik számára lehetséges 23, vagy —ha tanulmányokat végeznek— 25 éves korukig, legfeljebb havi 450 euró bruttó bevételig, és legfeljebb havi 20 munkaóráig a szülő egészségbiztosításán keresztül biztosítva lenni.

Azok a hallgatók, akiknél az előbbi feltételek nem teljesülnek, havonta be kell, hogy fizessék ezt a —biztosítónként kissé változó, de— körülbelül 110 eurós biztosítási díjat. Én 27 évesen kezdtem dolgozni az egyetemen, és persze azok a szabályok vonatkoztak rám is, mint bármely 27 éves német hallgatótársamra. Sőt, abban az egy félévben, amikor még nem dolgoztam, Magyarországon egy passzívált egyetemi hallgatói jogviszonyon keresztül voltam biztosítva, tehát ekkor az EU -s TB-kártyám ingyen biztosított, miközben a velem egykorú német hallgatótársamnak valahonnan ki kellett pörgetnie ezt a kb. 110 eurót.

Érdekesen módosul a scenárió, ha 25 éves kor alá megyünk, ekkor ugyanis ugyanúgy meg kellett volna kötnöm a hallgatói biztosítást amint dolgozni kezdek, miközben a velemkorú német hallgatótársam —aki tehát ekkor még a szülei által lett volna biztosítva— gyakorlatilag a fizetése nagyrésztét megtarthatta volna.

Hmm...Ez az a rész, ahol meghívnék egy sörre egy uniós szakjogászt.

A nagy szumma tehát 136 euró bevétel, papíron havi 20, a valóságban átlag heti tizenegynéhány óra munkáért. A gyakorlatban tehát körülbelül nettó három euró üthette a marokmat óránként. Egy korábban a Műszakin demonstrátori tevékenységet végző ismerősömmel konzultálva kijelenthetem, hogy ez magyar szemmel is egy elég gyenge fizu, ugyanakkor árnyalnám is egy picit a képet:

- Itt a tudományos segédmunka tényleg az volt, ami: az első hónapokban kis híján azért fizettek, hogy tanuljak, olvasgassak, próbálkozzak, persze a mentorom irányítása alatt. Később konkrétan specifikálták, mit is várnak tőlem, de kutatás-fejlesztési projektekről lévén szó nem volt kristálytisza, egyáltalán milyen (rész)eredményekre plauzibilis bázírozni, tehát eléggé szabad kezet kaptam. Így történhetett, hogy a diplomamunka-témám is az egyetemi melőből nőtte ki magát, ami talán kevésbé lett volna lehetséges, ha —mondjuk— laborfelszereléseket kellett volna karbantartanom.
- Bár a szerződéses munkaidő-keretet mindig bőven túldolgoztam, azért ez legtöbbször egy online, kötetlen munkaidőben végezhető tevékenység volt.

Az anyagiakhoz kapcsolódó értékítéletet meghagyom az olvasónak, viszont lenne még egy észrevételem az operatív ügyekkel kapcsolatban: valahogy ez az egész tényleg egy munkahelynek hatott: tanszéki mailcímet, belső telefonszámot, dedikált asztalt kaptam (bár a vírus miatt ezeket sosem használtam) a fotóm pedig felkerült a tanszéki honlapra a személyálományi felsorolásba. Minden hónapban félóra pontos időelszámolást kellett készíteni. Volt, amikor külső (Szász Fejlesztési Bank) finanszírozásból foglalkoztattak, ilyenkor külön a forrásbiztosító számára is el kellett készíteni az elszámolást, és ez esetben postai úton, vagy személyesen kellett eljuttatni a tanszéki titkárnőnek, szóval... Egy órát mindig a könyvelésre könyveltem.

Kulturális sokként ért, hogy mint közszolgálati alkalmazott, jogosult voltam részt venni az ún. személyzeti képviselői választásokon, melynek megértéséhez eleinte nehezen találtam kapaszkodókat. A lényeg, hogy bizonyos időközönként (Szászországban öt évente) megtartják ezeket a választásokat, ahol is levélzavazás útján, kettő listán voksolhatsz: a helyi-, illetve a tartományi alkalmazotti tanács tagjaira. Esetemben tehát, hogy munkahelyi ügyekben kik képviseljenek az egyetemen, illetve a Tudományos, Kulturális és Idegenforgalmi Minisztériumban. Ez egyébként egy jogilag szabályozott folyamat, és a privát szférában is hasonlóan működik: bizonyos munkavállalói létszám fölött meg **kell** alakítani ezeket a tanácsokat.

2.24. Szabadon választható tárgyak

A mintatantervben nem volt előírva ilyenek teljesítése. Ettől függetlenül persze lehetséges fakultatív módon végighallgatni egy előadást, ami —ha belegondolunk— a félév eleji tárgyfelvétel hiányából (lásd: 2.7. szekció) is következik: csak be kell járni. Tiszta sor, előadások és gyakorlati órák esetében ez ennyi, de mi van, ha laborfoglalkozásokkal, házikkal, vizsgával együtt teljesíteni szeretnénk egy tárgyat? Erre a *Studium generale* ad lehetőséget. Hogy mi? A *Studium generale* feladata megteremteni annak kereteit, hogy egy-egy diszciplína szűkebb célközönségén kívül mások is hozzáférést nyerjenek a kapcsolódó tudásanyaghoz, oktatói-, és tárgyi erőforrásokhoz. Ennek megfelelően minden félévben meghirdetnek olyan kurzusokat, melyeket a széles publikum számára is elérhetőek. Chemnitzben ezek jellemzően a humán-, társadalom-, és gazdaságtudományok tárgykörébe tartozó kurzusok, illetve —ne kérdezd, miért alakult így— a Matematika Tanszék által oktatott **összes** kurzus. Ami ezek kimenetelét illeti:

- A vizsgahivataltól kérhetsz egy igazolást, hogy végighallgattad az előadásokat, vagy
- dönthetsz úgy, hogy levizsgálod. Ekkor ha az egyetem hallgatója vagy, a teljesítés elkönyvelődik, és majd megjelenik a törzslap-kivonatodban, ha pedig külsős, akkor a vizsgahivatal egy oklevelet állít ki a számodra az eredményedről.

Nekem is volt egy üzemgazdasági témájú tárgyam még a koronavírus előtti időszakban, ahol a reggel fél nyolcas előadás egyik legaktívabb résztvevője egy bőven negyvenes úriember volt; ő lehet, hogy csak úgy bejárt a munkája-, vállalkozása-, vagy érdeklődése miatt.

Külön érdekes azonban, hogy nem csak már létező kurzusokat nyitnak meg. Erre példa a *Business-to-Business Marketing* című tárgyam, melyet egy négy, délkelet-szászországi egyetemet és főiskolát tömörítő vállalkozásfejlesztési nonprofit (Saxeed) hirdetett meg, és amelyet igazából a mi egyetemünkön, *Studium generale* -ban tartottak.

Várj. *Studium generale* **-ban**? Nem inkább... *Studium generale* **-ként**? Sárga doboz idő!

Ahogy [13] írja, az *universitas* kifejezés eredetileg csak emberek egy halmazát jelentette, esetleg jogi értelemben vett társaságot, jogi személyt; a római jogban a legtöbb kontextusban a *collegium* szóval felcserélhető. A középkorban, a 12. század végétől találunk rá példát, hogy a *universitas* szó mesterek vagy tanulók összességére utal, bár továbbra is használták például egy céh tagjaira, vagy egy település lakóira hivatkozván is. Skolasztikus közösségekre használva csupán a tagok csoportjára utalt.

Ekkoriban sosem használták önmagában, tehát mindig mint *universitas magistrorum* (maszisztrátus) vagy *universitas scholarium* (hallgatóság) stb. tűnt fel. Aztán ahogy telt-múlt az idő, a *universitas* használata úgy szűkült, hogy idővel már önmagában is csak egyetlen fajta közösségre: skolasztikus közösségre utalt. Oké, tehát ha az *universitas* azt jelentette, amit ma egyetemi polgárságnak hívunk, akkor hogyan neveztek magát az oktatási intézményt?

Erre a célra a *studium* kifejezést használták. A *studium generale* (vagy *studium universale*, *studium commune*, *studium solempne*) olyan intézményekre utalt melyek mindenhol fogadtak tanulókat, míg a *studium particulare* (vagy *studium specialis*) olyanokra, melyek egy szűkebb közösség vagy terület igényeit szolgálták ki (ez utóbbi viszont, úgy tűnik, a képzés szintjétől függetlenül mindenféle iskolára vonatkozhatott) [14].

Tehát a *studium generale* lényegében az egyetemek késő középkori megnevezése, melyben a második szó arra utal, hogy tanulók egy szélesebb körét fogadja. Na, a második világháború után ezt, a humanizmus nevelési eszményével egybevágó definíciót kezdte újrahasznosítani először a Mainzi Johannes Gutenberg Egyetem, majd más Németországi intézmények is.

Ez azért adhat okot félreértésre, mert a modern németben a *Studium* szó felsőfokú tanulmányokat jelent. Valószínűleg ezért is szerepel a TU Chemnitz -en működő *Studium generale* bemutatkozóoldalán [15] egy alcímbe „Angebote im Studium generale” (-ban/-ben) majd a közvetlenül következő mondatban „Veranstaltungen [...] als Studium generale angeboten werden.” (mint/-ként) .

Igazából ebben a szekcióban különösen érdekes a hallgatói jogviszonnal nem rendelkezők oktatáshoz való hozzáférése. Ez Magyarországon [6] 11. §(1) e) alapján elvileg széleskörűbb:

„A felsőoktatási intézmény lehetőséget biztosít arra, hogy az előadások rendjét —egyenlő esélyű hozzáférés biztosításával— megismerhessék és —a szervezeti és működési szabályzat által meghatározott keretek között— látogathassák azok is, akik nem állnak hallgatói jogviszonyban.”

Elvileg, jogi értelemben ennek talán minden egyetem megfelel, de azért amikor gerillaféltévet csináltam a BME -n, mégiscsak egy kölcsönkért Neptun-loginnal vadásztam össze az előadások időpontjait, így köznapi értelemben *tehenlepényt hívok*.

2.25. Projektmunka, diplomamunka

Az utolsó előtti félévben projekt munkát kell készítened, ami minden praktikus szempontból egy kábé félhosszúságú diplomamunkának felel meg, így meg is kell védened. (Azt hiszem, ez a védelem csak befelé nyitott; no nem mintha az államvizsgákra olyan nagy számban ülne be érdeklődő járókelők.) A diplomamunka esetében először a vizsgahivatalnál kell adnod a diplomamunkád témavázlatát, akik ezt egyeztetik a karod vizsgabizottságával, majd —ha ők jóváhagyták— írásban hivatalosan is kiadják neked a feladatot (ez tartalmazza a határidőt), miközben a kari vizsgabizottság a témád alapján összeválogat számodra egy vizsgaterréteket. Egyszer indoklás mellett négy hét hosszabbításért folyamodhatsz, összesen

pedig kétszer vághatsz neki az egész vállalásnak, ezt követően a képzés minősítése „végelegesen sikertelen” (lásd: 2.18. szekció). A kész műveket pendrive -on, illetve két fizikai példányban kell leadni, utóbbiakat csak spirálozva, tehát nem aranyveretes műbőrkötésben.

2.26. Államvizsga

Ilyen, tehát hogy a diplomavédésen túl még bizonyos tárgyakból újra számot kellett volna adni az ember tudásáról, nem volt.

2.27. Kari hovatartozás

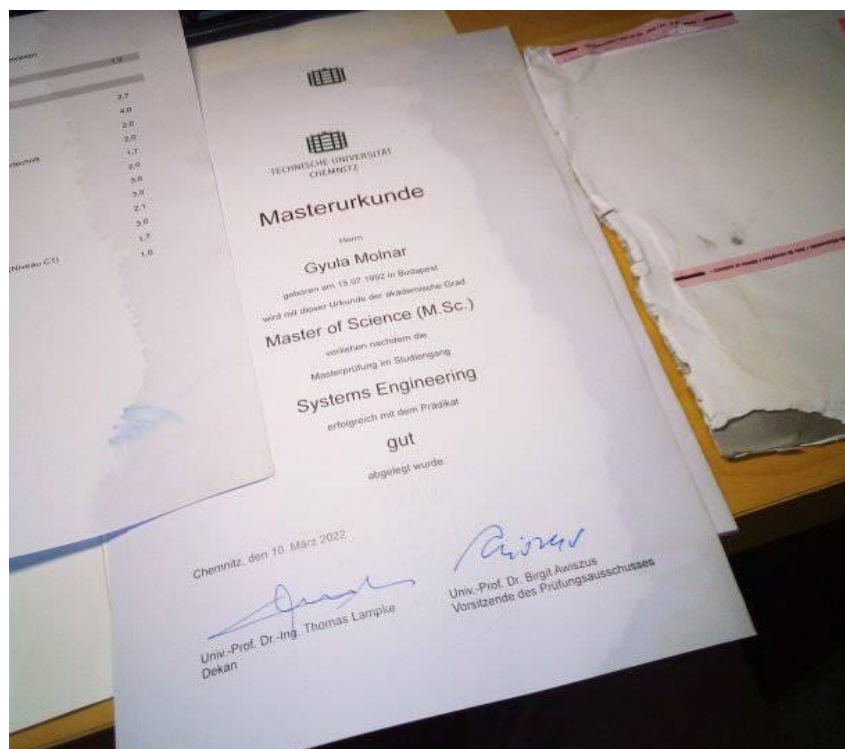
A képzésed itt is egy adott karhoz tartozik, ám ez a leosztás —legalábbis mesterképzésen— elég képlékeny. Példának okáért az általam választott szakirányon a tárgyak kábé felét *helyben*, a gépészkaron oktatták, egy nagy részét viszont a villanykaron. Engem végül is egy villanyos tanszéken fogtak meg, ott dolgoztam, illetve ott írtam a projekt- és a diplomamunkámat is, melyeket ott is védtem meg. Említettem, hogy a saját karod vizsgabizottsága válogat össze egy vizsgatestületet. Na most nem tudom, csak sejtem, hogy ilyenkor igazából de facto autonómiát kap a külső bagázs, szóval én egy villanyos tanszékvezető elnökölte villanyos testület előtt záróvizsgáztam, aztán később a posta kihozta a gépész vizsgabizottság feje által szignózott diplomámat. Nem tudom, Magyarországon a nyilvánvaló példákön (pl. BME-SOTE, ELTE-BCE stb. duális képzéseken) kívül szokásos -e így *átengedni* a hallgatókat más karokra.

2.28. Oklevél átvétele

A Műegyetemen „*az oklevél postai úton küldésére (biztonsági okok miatt) nincs lehetőség*” [16], míg a TU Chemnitzben automatikusan postázzák. Hozzá kell tenni, az oklevél igazán egyszerű, egy nehezebb fényes papír aláírásokkal, amibe bele van húzva egy dombornyomás (lásd: 5. ábra, ahol ez utóbbi egyáltalán nem látszik), tehát nincsen semmi Állami Nyomda, sorszám, vízjel, sem műbársony.

Természetesen Chemnitzben is lehetőség van részt venni ünnepélyes diplomaosztón, melyet általában évente kétszer rendeznek meg: július körül általában az Operaház-, a Művészeti Gyűjtemény-, és a Szent Péter Templom által határolt téren, illetve november körül az utóbbi templomban. (Engedtessek egy apró hazakacsintás: valószínűleg ritkán gondolunk rá, mennyire szép is mind Budapest, mind a Műegyetem legészakibb kampuszrészese a főépülettel.) Egyébként ez egy ilyen taláros, filharmónia-kíséretes, sapkadobálás, díszes-örömködős esemény.

Ezekon kívül az ajándékboltban (lásd: 2.30. szekció) lehetőség van díszes oklevelet rendelni, ami egy amolyan angolszász stílusú, fektetett, aranyveretes logós paszpartus, keretezett falidíszet takar.

5. ábra. A diploma postázásának veszélyei.

2.29. Testnevelés

Voltak a kampuszon tenisz-, és kosárpályák, egy klasszikus inverz dinnye, meg egy fedett sportcsarnok. Volt lehetőség —ingyen vagy olcsón— egyetemi sportfoglalkozásokra regisztrálni, de nem volt kötelező.

2.30. Ajándékbolt

Van ilyen, de a néhai Műegyetemi Ajándékbolttal ellentétben (ahol például vonatjegyet meg fesztiválbérletet is lehetett vásárolni) ez tényleg inkább egyfajta... rajongói bolt? Egy *merch store*. Elég széles a választék, elég gyakran meg is újul, és elég jó minőségű cuccok vannak. Nem kell túl sokat gondolni, csak ebéd után be lehet ugrani egy TUC -os pólóért vagy pulcsiért, hátizsákért, tűzzománc-kitűzőért, dísztollért, nyakkendőért, bögréért, képeslapért, vagy egy olyan pohárért, amit itt a gépészkaron fröccsöntöttek. Jópofa, identitásképző, és nem kimondottan drága.

2.31. COVID

Egy félévet sikerült lehúznom normál üzemben, mire sajnos Európát is elértek a koronavírus-járvány lezárások. Ami az egyetemi életet illeti, otthonról nyilvánvalóan nem lehet saját pandémiás tapasztalatot, ugyanakkor az ebben az időszakban a magyar akadémiában a katedra két oldalán álló ismerőseim elmondásaira támaszkodva mégiscsak bátorkodom nyitni egy ilyen pontot. Kint a 2020 -as nyári félévkezdés csúszott néhány hetet, ezalatt felkészültek a korlátozott működésre: kézfertőtlenítő-állomásokat helyeztek ki, felmatricázták a másfélméteres távolságokat, döntöttek a jelenléti dolgozók számáról (eleinte csak az „elengedhetetlen” alkalmazottak lehettek bent, egy későbbi leszállóágban már a „[a zavartalan

oktatás/kutatás szempontjából] legfontosabb 30%”, bár ezen gyakorlatilag hetente módosítottak), telepítették és mindenki számára hozzáférhetővé tették a BigBlueButton nevű videokonferencia-szoftvert stb.

6. ábra. Kézfertőtlenítő állomás az egyetemen. „Problémát észlelt? Üres az adagoló? Legyen szíves egy hibajegyet a takaritas@uzemeltetes.tu-chemnitz.de -re!”

Operatív ügyvitel szempontjából tehát véleményem szerint alapvetően jól teljesített az egyetem, ugyanakkor voltak inkább visszatetsző pontok is. A kardinálisabbak közé sorolnám a következőket:

- Sajnos azért volt olyan tárgyam, ahol az oktatási tevékenység gyorsan blazírt tanácsatlanságba fulladt, mely egyre nagyobb arányban a tananyag egyéni feldolgozására, és opcionális konzultációs időpontokra kezdett támaszkodni. Persze értem azt is, hogy oktatói oldalon egy ilyen szituban a véges erőforrásait mindenki elsősorban a BSc -s tömegtárgyaira kell, hogy koncentrálja. Ennyi szolidaritást vállalhatok, meg szerencsére tanulmányaimban én egyébként is magányos farkas vagyok, de azért egy rövid ideig azt gondoltam, hogy *hát... ez egyszerűen renyhe forгатókönyvírás.*
- A német digitális infrastruktúra nem tartozik Európa legfejlettebbjei közé, ami a pandémia alatt egy langyos témává is vált. A városokban persze minden oké, de vidéken mind a vezeték-, mind a mobilinternet minősége elmarad akár a magyar viszonyoktól (feltételezem, az sem segít, ha ezeken a rurális végpontokon egyik napról a másikra megsokszorozódik a 8 és 16 óra között otthon videokonferálni szándékozók száma). Mindez elmaradó órákhoz, szakadozó hangokhoz, ki-kieső hallgatótársakhoz, meg hasonló apró bosszúságokhoz vezetett.

Végezetül szimpatikus könnyítések az egyetem részéről:

- A korona-félévek nem számítottak bele a tanulmányi időbe. Én például normál körülmények között a három szemeszteres képzésen — azt hiszem — egy évet csúszhattam volna (és annyit is csúsztam), a pandémiára való tekintettel viszont talán csak egyetlen olyan félévet húztam le, mely e tekintetben számított is.
- A vizsgázási rendet illetően is különleges szabályok léptek életbe. Eleinte lehetőség volt indoklás nélkül kérvényezni vizsgaeredmények utólagos el nem számolását, később pedig — bár ez az opció idővel megszűnt — mód nyílt a második-, és harmadik vizsgapróbálkozásokról való lejelentkezésre (erre normál üzemben nem feltétlenül van lehetőség, lásd: 2.17. szekció).
- A projekt-, és diplomamunkák kidolgozási idejét gyakorlatilag minden félévben újraindították (szokásos ügyrend mellett ezeken nem ülhetsz akármeddig, lásd: 2.25. szekció).

3. Elérhetőség

Kérdés/kérés/panasz esetén a gyuluska@gyuluska.com címen vagyok elérhető.

Hivatkozások

- [1] U. FLEMMING *How to Pronounce German "ch"* (2022. jún. 25 -i állapot).
- [2] T. KAMUSELLA, *The Politics of Language and Nationalism in Modern Central Europe* (2009).
- [3] H. HAEFS, *Das 2. Handbuch des nutzlosen Wissens* (1991).
- [4] *Hochschulrahmengesetz [...] (BGBl. I S. 1622) [...]* (15.11.2019).
- [5] *Sächsisches Hochschulfreiheitsgesetz [...] (SächsGVBl. S. 381) [...]* (01.06.2022).
- [6] *2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról*, mód. 2022. évi IV. tv. (2022.05.24).
- [7] FORBES, *Nincs több vita: megépül a Diákváros [...]* (2022. jún. 25 -i állapot).
- [8] SWCZ, *Grundrisse des Wohnheims Vetersstraße 66* (2022. jún. 18 -i állapot).
- [9] TAG24, *Bei der Chemnitzer Post verschwinden Briefe* (2022. jún. 18 -i állapot).
- [10] TU CHEMNITZ, *TUC-Card* (2022. júl. 13 -i állapot).
- [11] DUDEN, *Herkunft des Wortes "Klausur"* (2022. jún. 18 -i állapot).
- [12] BME REKTORI KABINET, *A Szenátus [...] határozata a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzatáról [...]*, mód. V./2./2021-2022 (2022).
- [13] H. RASHDALL, *The Universities of Europe in the Middle Ages* (2012).
- [14] A. B. COBBAN, *The Medieval Universities: their Development and Organization* (1975).
- [15] TU CHEMNITZ, *Studium generale* (2022. jún. 18 -i állapot).
- [16] BME KTH, *Ügyintézési tudnivalók* (2022. jún. 18 -i állapot).